

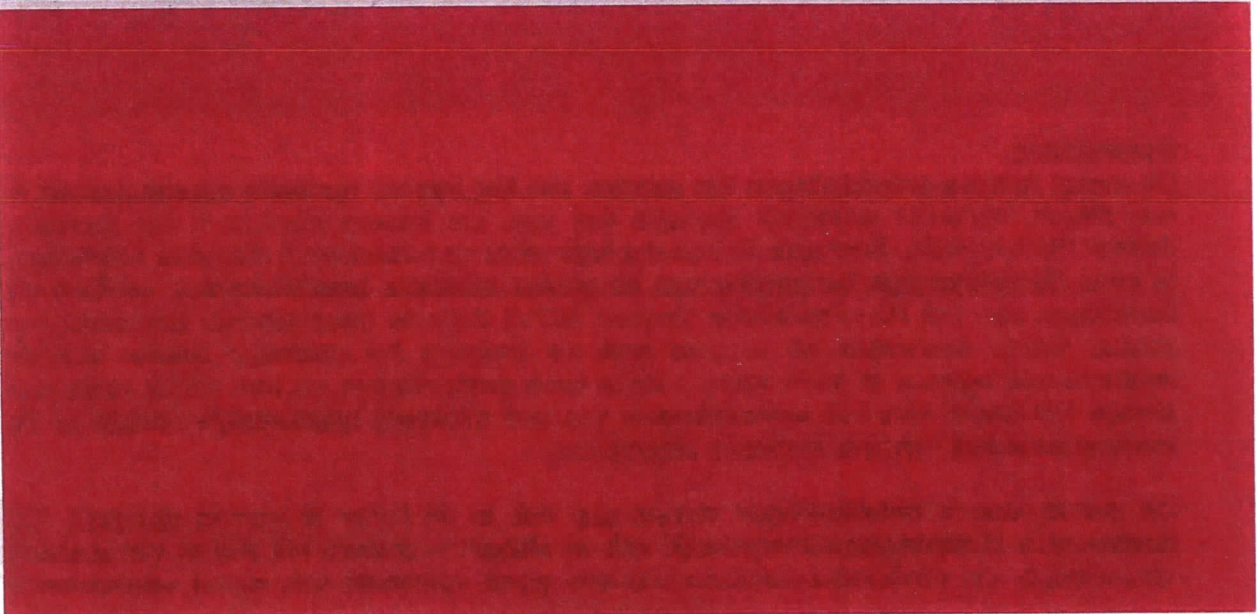
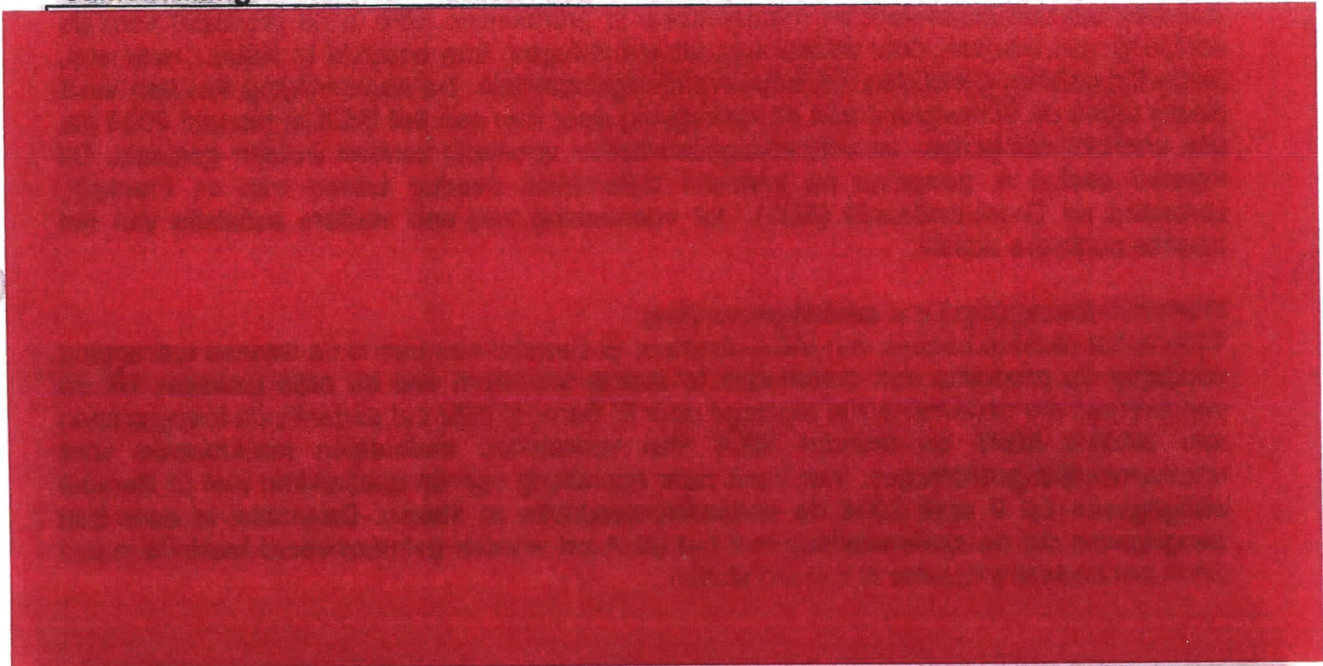
Defensie

IRAN NUCLEAIR

23 april 2004

Samenvatting

Recente (Politieke) Ontwikkelingen

In gebruik name Uranium Conversie Fabriek (UCF)

Op de dag dat inspecteurs van het Internationale Atoomenergie Agentschap (IAEA) terugkeerden naar Iran (27 maart jl.) is door het hoofd van het Iraanse Atoomagentschap (AEOI), Aghazadeh, bekendgemaakt dat de in Esfahan gevestigde Uranium Conversie Fabriek (UCF) binnen 20 dagen zal gaan proefdraaien.

De UCF in Esfahan is gebouwd om uraniumerts te verwerken tot uraniumhexafluoride (UF₆) alsmede om uraniummetaal en uraniumoxide te produceren. UF₆ is de grondstof voor de verrijking van uranium door middel van ultracentrifuges. Iran beschikt in Natanz over een, lange tijd geheim gehouden, centrifugeverrijkingsinstallatie. De aankondiging van Iran vindt plaats tegen de achtergrond van de toezegging door Iran aan het IAEA in februari 2004 dat alle uranium verrijkings- en verwerkingsactiviteiten voorlopig zouden worden gestaakt. Dit Iraanse besluit is genomen na intensief diplomatiek overleg tussen Iran en Frankrijk, Duitsland en Groot-Brittannië (EU3) ter voorkoming van een verdere escalatie van het Iraanse nucleaire dossier.

Wederom toezegging t.a.v. centrifugeverrijking

Tijdens het recente bezoek van IAEA-directeur El Baradei aan Iran is de Iraanse toezegging voorlopig de productie van centrifuges te staken wederom aan de orde geweest. Uit de verklaringen die naderhand zijn afgelegd door El Baradei blijkt dat ondanks de toezeggingen van oktober 2003 en februari 2004 Iran vooralsnog onderdelen produceerde voor uraniumverrijkingcentrifuges. Iran heeft naar aanleiding van de gesprekken met El Baradei aangegeven op 9 april 2004 de onderdelenproductie te staken. Daarnaast is door Iran aangegeven dat de samenwerking met het IAEA zal worden geïntensiveerd teneinde in juni 2004 het nucleaire dossier te kunnen sluiten.

Beoordeling

De meest recente ontwikkelingen ten aanzien van het Iraanse nucleaire dossier passen in een steeds helderder wordende strategie van Iran. De Iraanse inzet t.a.v. het nucleaire dossier lijkt tweeledig. Enerzijds wil Iran dat haar recht op (vreedzame) nucleaire activiteiten, *in casu* de zelfstandige beheersing van de gehele nucleaire brandstofcyclus, conform de bepalingen van het Non-Proliferatie Verdrag (NPV) door de Internationale Gemeenschap erkend wordt. Anderzijds wil Iran zo snel als mogelijk het nucleaire dossier van de internationale agenda af laten voeren. Deze twee doelstellingen wil Iran echter realiseren binnen het kader van het verstrekken van het minimaal noodzakelijke inzicht in de omvang en status van haar nucleaire programma.

De meest recente ontwikkelingen dienen dan ook in dit kader te worden geplaatst. De doelbewuste dubbelzinnige interpretatie van de afspraken omtrent het staken van uranium verwerkings- en verrijkingsactiviteiten zijn een goed voorbeeld van hieruit voorkomende

complexiteiten. Het in gebruik nemen van de UCF en de voortzetting van de centrifuge onderdelenproductie wordt door Iran geplaatst binnen het legale nucleaire kader. Hiermee wordt niet alleen het Iraanse recht op vreedzame nucleaire activiteiten onderstreept maar wordt tegelijkertijd onderhandelingsruimte gecreëerd. Zo is Iran in oktober 2003 en februari 2004 de EU3 "tegenwoordig gekomen" door een deel van haar nucleaire activiteiten tijdelijk te staken en heeft Teheran daarmee weten te voorkomen dat het Iraanse dossier binnen de IAEA *Board of Governors* escaleerde.

Bijkomend voordeel van deze benadering is dat Iran, mochten IAEA-inspecteurs wederom nieuwe feiten aantreffen, in de aanloop naar de volgende BoG vergadering van juni aanstaande weer politieke ruimte heeft gecreëerd om de IG, door bijvoorbeeld de UCF tijdelijk stil te leggen, opnieuw "tegenwoordig te komen". Dat Iran tijdens de onderhandelingen met de EU3 expliciet (tijdelijk) afziet van bepaalde NPV-rechten resulteert daarnaast in impliciete verplichtingen van de EU3 aan Iran. Hiermee versterkt Iran haar positie t.a.v. de EU3 en wordt de aandacht enigszins verlegd van de kern van de zaak, namelijk de vraag of Iran voldoet aan de vereiste volledige samenwerking en transparantie t.a.v. het IAEA, naar de interpretatie van afspraken omtrent het tijdelijk staken van alle uranium verrijgings- en verwerkingsactiviteiten.

De vraag is echter hoe lang de Iraanse strategie succesvol zal zijn. Indien IAEA-directeur El Baradei in mei opnieuw moet rapporteren dat de Iraanse medewerking te wensen overlaat en er nieuwe feiten zijn aangetroffen in Iran zal de ruimte voor de EU3 om wederom een deal te sluiten met Iran ter voorkoming van escalatie van het dossier aanzienlijk beperkt zijn. Daarnaast lijkt er meer dan voldoende aanleiding te veronderstellen dat het aankomende rapport van het IAEA dergelijke mededelingen zal bevatten. In hoeverre Iran op dat moment zal kiezen voor een confrontatiekoers is echter momenteel niet in te schatten. Duidelijk is wel dat de Iraanse wens het dossier tijdens de BoG vergadering van juni te sluiten wellicht niet gehonoreerd zal worden. Zeker niet indien het IAEA (nog) niet in staat is vast te stellen dat het huidige Iraanse nucleaire programma slechts vreedzame doeleinden dient.